

ПОЉОПРИВРЕДА**СНАЖАН ЗАОКРЕТ У
ПОЉОПРИВРЕДИ****Опис тренутног стања**

Протеклих седам година у Србији се о пољопривреди говорило као о стратешкој грани привреде и огромном потенцијалу. Насупрот речима, на делу смо имали уништавање малих породичних газдинстава, монопол великих на тржишту, и потпуно одсуство визије и адекватне стратегије развоја пољопривреде.

За седам година промењена су четири министра и четири различите аграрне политике, чиме је стратешко планирање развоја пољопривреде у потпуности обесмишљено, а штета која је нанета овој грани привреде је немерљива. Субвенције у пољопривреди ниже су чак и од законског минимума, потпуно су погрешно усмерене и са њиховом исплатом касни се и до три године. Тренутно стање пољопривреде и приметни трендови указују на чињеницу да је Србији остао изузетно кратак период да изврши потпуни заокрет у пољопривреди и примени нову аграрну политику. Ако се то не догоди, пољопривреда Србије трајно ће изгубити конкурентност на европском и светском тржишту.

Ресурси и БДП

Према подацима Националног програма руралног развоја од 2018. до 2020. године Република Србија располаже површином од 5,1 милион хектара пољопривредног земљишта и 4,2 милиона хектара обрадивих површина, док површина укупно

Неопходна нам је

НОВА АГРАРНА ПОЛИТИКА

коришћеног пољопривредног земљишта у Републици Србији износи око 3,4 милиона хектара.

Према обиму и структури расположивих пољопривредних површина, Република Србија спада у ред европских земаља са повољним земљишним ресурсима, будући да располаже површином од 0,7 хектара пољопривредног, односно 0,46 хектара ораничног земљишта по становнику.

Учешће пољопривредне производње са осталим секторима прехранбене индустрије и прерађивачком индустријом надмашује 30% укупног БДП-а Републике Србије. Процењује се да пољопривреда на кретање БДП-а Србије утиче са 50%.

Структура пољопривредних газдинстава

Према попису пољопривреде из 2012. године, укупан број газдинстава у Републици Србији износи 631.552. Највећи удео у укупном броју газдинстава (77,4%) имају мала газдинства која поседују до 5 хектара пољопривредног земљишта.

Анкета о структури пољопривредних газдинстава спроведена 2018. године, међутим, показује смањење њиховог броја. Према подацима ове анкете број регистрованих газдинстава износи 564.541, од којих су 562.896 породична газдинства. Ови подаци најјаснији су знак погрешне аграрне политике и изостанка подршке малим пољопривредним газдинствима.

Исти извор указује на чињеницу да је старосна структура носилаца породичних газдинстава веома неповољна. Процент пољопривредника старијих од 65 година износи 42,5%, њих 27,9% старости су од 55 до 64 године, 45–54 година старости има 17,8% пољопривредника, а њих 8,7% од 35 до 44 године. Од укупног броја

Усвојићемо нову
**десетогодишњу
стратегију
пољопривреде**

Створићемо
**систем у
пољопривреди**

пољопривредника особа млађих од 35 година је само 3,1%.

Запосленост у пољопривреди

У Србији 40 одсто од укупног броја становника живи у руралним срединама. Према последњим подацима 1.263 особе стално су запослене на породичним газдинствима, док укупан број чланова породичних газдинстава износи 1.317.330. На газдинствима правних лица данас има 18.347 стално запослених, а још 3.617 особа ангажовано је на сезонским пословима.

Неопходан снажан заокрет у пољопривреди

Само на основу ових података јасно је да се са потпуно погрешном праксом усмеравања подстицаја ка малом броју великих газдинстава, а не великом броју малих, мора хитно престати. Јасно је да је **заокрет у пољопривреди** неопходност, јер од њега не зависи само економија Србије, већ и опстанак српских села која се рапидно празне.

У том циљу Народна странка предлаже нови програм пољопривреде кроз десет мера:

1. НОВА СТРАТЕГИЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ

Стратегија развоја пољопривреде за период 2014–2020. године остала је мртво слово на папиру, а пољопривредни буџет кројен је према потребама малог броја великих произвођача.

Народна странка ће у првих шест месеци од доласка на власт усвојити нову стратегију потпуног заокрета у пољопривреди. На трагу препорука САНУ, захтеваћемо да усвајању нове стратегије пољопривреде претходи декларација Народне скупштине Србије о радикалном заокрету у пољопривреди. **Заокрет у пољопривреди подразумеваће**

Дефинисаћемо
**стратешке
правце и
производе у
пољопривреди**

7%

Укупног буџета Србије
издвојићемо за
пољопривреду

Увешћемо
**кризни
буџет**

за обезбеђивање
заштитних цена на
тржишту

дефинисање стратешких праваца и производа у наредних десет година.

Србији не сме да се понови ситуација у којој за шест година производња малине опадне за 36%, док друге конкурентне земље производњу малине у истом периоду повећавају за преко 50%, чиме смо од лидера у свету пали на пето место.

Нова стратегија пољопривреде подразумеваће и заокрет према профитабилним пољопривредним културама.

У израду нове десетогодишње стратегије пољопривреде биће укључени сви учесници у агробизнис комплексу, од пољопривредника до научне и стручне јавности. Једном успостављена стратегија развоја и деловања у пољопривреди обезбедиће предвидивост, а за сваку њену промену биће потребна јавна расправа.

Заокрет у пољопривреди подразумева и стварање система и реализацију сета финансијских, законодавних и институционалних мера и активности које се морају одвијати синхронизовано, јер само у том случају могу дати резултате.

2. ПОЉОПРИВРЕДНИ БУЏЕТ ОД 7%

По Закону о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју издвајања за пољопривреду износе 5% од укупног буџета. Упркос чињеници да је и овакво издвајање премало, и да се део средстава користи за исплату дугова из претходних година, Закон се из године у годину крши и за пољопривреду се издваја мање од 5% буџета. **Да би се заиста направио заокрет у пољопривреди и убрзано створили услови за раст минимални износ издвајања за пољопривреду мора износити 7% у прве три године реализације стратегије.** На тај начин ћемо српску пољопривреду подићи са колена, пољопривредницима вратити

Укинућемо акцизе на дизел гориво

за пољопривредну производњу

ПОДСТИЦАЈНА ПОЛИТИКА
УСМЕРЕНА НА **МАЛА**
ПОЉОПРИВРЕДНА
ГАЗДИНСТВА

дугове и кроз подстицаје, бесповратна средства и кредитну политику обезбедити конкурентност њихових производа на тржишту.

Као једну од значајнијих мера за подизање конкурентности укинућемо акцизе на дизел-гориво за пољопривредну производњу.

Део буџета од 7% биће издвојен у такозвани „кризни буџет“, чији је крајњи циљ обезбеђење **заштитне цене** стратешких пољопривредних производа, како би биле ублажене ценовне осцилације и избегнут ефекат смањивања обима производње.

3. ПОДСТИЦАЈНА ПОЛИТИКА УСМЕРЕНА НА МАЛА ПОЉОПРИВРЕДНА ГАЗДИНСТВА

Највећи удео у укупном броју газдинстава (77,4%) имају мала газдинства која поседују до 5 хектара земље. Упркос чињеници да преко милион људи директно или индиректно зависи управо од малих пољопривредних газдинстава, државна помоћ и подршка усмерене су на велика газдинства. **Заокрет у пољопривреди подразумева прилагођавање мера и подстицаја на мала породична пољопривредна газдинства која представљају стварне носиоце производње хране и очувања руралних средина.** Пољопривреда не сме да буде социјална категорија, пољопривреда мора да постане бизнис. Уз правилно усмерене подстицаје, од сваког породичног газдинства створићемо малу породичну фирму. Уз предвидивост обезбеђену кроз стратегију развоја и конзистентну аграрну политику тренутни број стално запослених на малим породичним газдинствима у периоду примене стратегије биће значајно увећан. **Спровођење рејонизације** представља приоритет и предуслов за даље

Спровођење

РЕЈОНИЗАЦИЈЕ

И ПОДРШКА ПРЕЦИЗНОЈ
ПОЉОПРИВРЕДИ

Покренућемо пројекат

ЈЕДАН ПРОЈЕКАТ, ЈЕДНО РАДНО МЕСТО

у пољопривреди

усмеравање подстицаја. Све мере подршке државе биће одређене тако да подстичу производњу производа који успева у одређеном рејону, а њихов циљ биће побољшање квалитета и конкурентности тог производа на домаћем и светском тржишту.

Процес рејонизације пратиће и подстицај прецизне пољопривреде по холандском моделу, са циљем да се минимално троше ресурси, а да се оствари максимални профит. Холандија има четири пута мање земље од Србије, а зарађује 25 пута више, и то управо као производ улагања у прецизну пољопривреду. Подршка прецизној пољопривреди, усмерена на производе са највећим извозним потенцијалом, у првим годинама подразумеваће већи износ државних улагања, али ће кроз пет година дати резултате који ће подићи и пољопривреду и државну економију.

4. ОТВАРАЊЕ НОВИХ РАДНИХ МЕСТА КРОЗ ПОСЕБНЕ ПРОЈЕКТЕ У ПОЉОПРИВРЕДИ

За мала пољопривредна газдинства, на територији целе Србије увешћемо и посебне мере за подстицање запошљавања по принципу **један пројекат, једно радно место**.

У оквиру ових пројеката пољопривредницима ће бити дата могућност да добију бесповратну помоћ за започињање посла у пољопривреди, уз обавезу пријављивања на пољопривредно пензијско и здравствено осигурање.

Конкурси за нова радна места подразумеваће поделу пластеника, подршку за подизање воћних засада, набавку основног стада, кошница и слично, у складу са новом стратегијом пољопривреде.

Изградићемо

20

јавних хладњача за
складиштење воћа и
поврћа

ПОДСТИЦАЈИ
**ЗА РАЗВОЈ
ПРЕРАЂИВАЧКЕ
ИНДУСТРИЈЕ**

У посебне пројекте биће уврштени и они који подразумевају државну подршку за започињање органске производње.

5. СТВАРАЊЕ ТРЖИШНИХ ПРЕДНОСТИ КРОЗ ИЗГРАДЊУ ЈАВНИХ ХЛАДЊАЧА И СКЛАДИШНО-ДИСТРИБУТИВНИХ ЦЕНТАРА

Народна странка ће покренути пројекат изградње 20 хладњача за складиштење воћа и поврћа српских произвођача и 10 складишно-дистрибутивних центара са лабораторијама за праћење квалитета, сортирање и паковање. Тиме ће произвођачи воћа и поврћа бити заштићени од потреса на тржишту и деловања монопола, а за њих ће се отворити и могућност пласмана пољопривредних производа у тренутку када они достижу највишу цену.

Изградњом хладњача смањићемо увоз а повећати извоз, и потпуно изменити досадашњу праксу да извозимо производе када им је цена на тржишту ниска, а увозимо их када је висока.

6. УЛАГАЊА У ПРЕРАЂИВАЧКУ ИНДУСТРИЈУ

Од укупне вредности коју Србија извезе на различита тржишта, чак три четвртине чине производи примарне пољопривредне производње. Решење овог проблема лежи у улагању у прерадне капацитете. Подстицаћемо развој прерађивачке индустрије кроз посебне подстицаје за предузећа која желе да улажу у прерађивачке капацитете и поспешити јавно-приватна партнерства у овој области са највећим светским компанијама по моделу Пољске.

**Државни
подстицаји**
усмерени на
**стратешки
важне
пољопривредне
производе**

Успоставићемо систем
**заштите малих
произвођача и
разбијање
монопола и
картела**

Развојем прерађивачке индустрије значајно ћемо повећати удео финалних производа у пласману.

7. ЛАКШИ ПРИСТУП ТРЖИШТУ И ЗАШТИТА ДОМАЋИХ ПРОИЗВОДА

Кроз подстицајне мере подржаћемо стандардизацију и сертификацију домаћих пољопривредних производа у складу са захтевима светског тржишта.

Одредићемо стратешки важне националне пољопривредне производе којима ћемо прилагодити државне подстицаје, и уз помоћ њих направити продор на светско тржиште.

Уз уважавање међународних споразума, обезбедићемо максималну заштиту домаћих производа на домаћем тржишту.

Увешћемо систем за разбијање монопола и картела који на основу свог положаја остварују профит на тржишту на штету малих произвођача.

8. РОБНА БЕРЗА ЗА ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПРОИЗВОДЕ

Народна странка ће предложити и усвајање закона и покретање робне берзе како би се индивидуалним произвођачима омогућило учешће у робно-берзанској трговини, чиме се отвара правично, транспарентно и ефикасно тржиште стандардизоване и нестандардизоване робе. Произвођачи ће изласком на берзу имати могућност да осигурају пласман и најповољнију цену својих финалних производа, али и најповољнију цену за куповину сировина.

Покренућемо

РОБНУ БЕРЗУ

Подршка
некомерцијалним
газдинствима:

300

евра по члану
домаћинства старијем
од 65 година

9. ПОДРШКА НЕКОМЕРЦИЈАЛНИМ ГАЗДИНСТВИМА

Србија мора да одговори на потребе великог броја пољопривредника са некомерцијалним газдинствима, и великог броја старачких домаћинстава која не могу да буду конкурентна на тржишту.

Увешћемо подршку некомерцијалним газдинствима у износу од 300 евра по члану домаћинства старијем од 65 година.

Газдинства која остваре ову врсту подршке неће имати право да конкуришу за било коју другу меру.

10. ЕФИКАСНЕ УПРАВЕ У СЛУЖБИ ПОЉОПРИВРЕДНИКА

Народна странка ће покренути посебан програм проширења и реформе саветодавних служби, чији је рад у овом тренутку обесмишљен. Успоставићемо јединствени систем саветодавних служби на територији Србије, које ће имати задатак да буду подршка пољопривредним газдинствима како у производњи, тако и у процесу конкурисања за домаће мере, пројекте из претприступних фондова и унапређење квалитета производа.

Створићемо ефикасне управе у оквиру министарства које морају да буду сервис пољопривредника, а не кочничари развоја пољопривреде.

Применом ових мера пољопривреда ће заиста постати једна од стратешких грана привреде.

Пољопривредна газдинства биће трансформисана у мале породичне фирме због којих ће млади остајати на селу, а пољопривредници ће моћи да живе од свог рада.

Стратешки вођена, јака пољопривреда гарант је јаке економије и привредног раста.